

AYOLLAR BOSH AKSESSUARI: ZAMONAVIY AYOLLAR SUMKASI**Asqarova Shohida Baxtiyor qizi**

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy pedagogika universiteti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20234459>

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ayollar sumkalarining kelib chiqishi, tarixiy rivojlanishi, dizayn xususiyatlari, ishlab chiqarish jarayoni hamda moda sanoatidagi o'rni batafsil yoritiladi. Shuningdek, sumkaning estetik, ijtimoiy va iqtisodiy ahamiyati ham ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maqola ayollar sumkasining nafaqat kundalik ehtiyoj buyumi, balki zamonaviy moda va madaniyatning muhim qismi ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Ayollar sumkasi, moda, dizayn, aksessuar, charm, ishlab chiqarish, trend, estetika, moda sanoati, smart (aqilli) smart sumkalar.

Kirish. Ayollar sumkasi bugungi kunda eng muhim aksessuarlardan biri hisoblanadi. U nafaqat buyumlarni saqlash vositasi, balki ayolning shaxsiy uslubi, didi va ijtimoiy mavqeini ifodalovchi muhim elementdir. Har bir davrda sumkalar shakli, materiali va bezagi jihatidan o'zgarib, moda rivoji bilan birga takomillashib borgan. Zamonaviy sumkalar esa yuqori texnologiyalar, sifatli materiallar va ijodiy dizayn asosida yaratiladi. Shu sababli sumka yaratish jarayoni san'at va ishlab chiqarishning uyg'unlashgan shakli hisoblanadi.

Asosiy qism. Ayollar sumkasining kelib chiqishi tarixi

Ayollar sumkasi qadimiy davrlarda oddiy xaltacha sifatida paydo bo'lgan. O'rta asrlarda esa u kiyim ichida yashirin holda olib yurilgan.

XVIII–XIX asrlarda kichik qo'l sumkalari — retikullar paydo bo'lib, ular ayollar modasining ajralmas qismiga aylangan. Keyinchalik sumkalar nafaqat amaliy buyum, balki bezak va moda elementi sifatida rivojlandi.

Dizayn va tuzilish xususiyatlari

Zamonaviy ayollar sumkasi o'zining dizayni bilan ajralib turadi. Uning asosiy xususiyatlari: turli shakl va o'lchamlar, rang va bezaklarning uyg'unligi, funkcionallik (bo'limlar, cho'ntaklar), estetik ko'rinish. Dizayn jarayonida zamonaviy moda tendensiyalari va iste'molchilar ehtiyoji hisobga olinadi.

Ishlab chiqarish jarayoni

Sumka yaratish bir necha bosqichdan iborat: dizayn va andoza tayyorlash, material tanlash, qirg'ish, tikish va yig'ish, yakuniy ishlov berish. Har bir bosqichda aniqlik va sifat muhim ahamiyatga ega.

Materiallar va bezaklar. Sumka tayyorlashda turli materiallardan foydalaniladi: tabiiy charm, sun'iy charm, mato (tekstil)

Bezaklar esa sumkaga joziba bag'ishlaydi: metall detallar, kashtachilik, brend logotiplari Zamonaviy modadagi o'rni. Bugungi kunda ayollar sumkasi moda sanoatining ajralmas qismi hisoblanadi. Mashhur brendlar, jumladan Louis Vuitton, Chanel va Gucci zamonaviy sumka dizaynida yetakchi o'rin egallaydi. Sumka ayol obrazini to'ldiruvchi asosiy aksessuarlardan biri hisoblanadi. Zamonaviy tendensiyalar va innovatsiyalar

So'nggi yillarda quyidagi yangiliklar kuzatilmoqda: ekologik toza materiallardan foydalanish, smart (aqlli) sumkalar, minimalistik dizayn. Bu esa sumkalarni yanada qulay va zamonaviy qiladi.

Ergonomika va qulaylik jihatlari. Zamonaviy ayollar sumkasini loyihalashda ergonomika muhim o'rin tutadi. Ergonomika — bu inson tanasiga qulaylik yaratish tamoyillarini o'rganuvchi sohadir.

Sumka dizaynida quyidagi jihatlar hisobga olinadi: vaznning to'g'ri taqsimlanishi, tutqich (remeshok) uzunligi va qulayligi, ortiqcha yuk tushirmaslik. Noto'g'ri tanlangan sumka yelka va umurtqa pog'onasiga zarar yetkazishi mumkin. Shu sababli zamonaviy dizaynerlar yengil va qulay modellarga e'tibor qaratmoqda.

Ranglar psixologiyasi va dizayn.

Sumka ranglari ayolning kayfiyati va obraziga katta ta'sir ko'rsatadi. Ranglar psixologiyasiga ko'ra: qora rang — klassika va jiddiylik, qizil rang — e'tibor va energiya, oq rang — poklik va nafislik, pastel ranglar — sokinlik va muloyimlik Dizaynda rang va shakl uyg'unligi muhim bo'lib, bu mahsulotning jozibadorligini oshiradi.

Sumkaning funksional imkoniyatlari. Zamonaviy sumkalar ko'p funksiyali bo'lishi bilan ajralib turadi. Ular: telefon va gadjetlar uchun maxsus bo'limlar, yashirin cho'ntaklar, suv o'tkazmaydigan materiallar bilan jihozlanadi. Bu esa sumkani kundalik hayotda yanada qulay qiladi.

Bozor talabi va iste'molchilar xulqi. Bugungi kunda ayollar sumkalariga bo'lgan talab juda yuqori. Iste'molchilar tanloviga quyidagilar ta'sir qiladi: narx, sifat, brend, dizayn.

Mashhur brendlar, masalan Louis Vuitton, Chanel va Gucci mahsulotlari yuqori sifat va dizayni bilan ajralib turadi.

Soxta mahsulotlar muammosi

Bozorda original sumkalar bilan bir qatorda soxta mahsulotlar ham uchraydi. Ularning kamchiliklari: sifatsiz material, tez eskirish, brend imidjiga zarar. Shu sababli iste'molchilarga original mahsulot tanlash tavsiya etiladi.

Mahalliy ishlab chiqarish va hunarmandchilik. O'zbekistonda ham sumka ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Mahalliy ustalar: qo'lda tikilgan sumkalar

milliy naqshlar bilan bezatilgan mahsulotlar yaratmoqda. Bu esa milliy hunarmandchilikni rivojlantiradi.

Xulosa Ayollar sumkasi tarix davomida oddiy buyumdan zamonaviy moda aksessuariga aylangan. Bugungi kunda u ayolning shaxsiy uslubi va didini ifodalovchi muhim element hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar va dizayn yondashuvlari esa sumka yaratish jarayonini yanada takomillashtirmoqda.

Ayollarning sevimli sumkalari turli xil ko'rinishda va razmerda bo'lishi uchun uning zamonaviy ko'rinishlari ko'p ishlab chiqarilmoqda nafaqat qimmat brendla balkim xunarmandlar tomonidan ham munchoqdan yasalgan hamda milliy naqshlar bilan bezak berilgan sumkalarni uchratish mumkin.

Undan tashqari moda olamiga aqlli smart sumkali ham kirib keldi bu esa sumkalarning bugungi kunda tobora zamonaviylashganini hamda ko'rishi jihatidan emas balki aqilli smart sumkalarining ishlab chiqarilishiga ham turtki bo'ldi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tortora, P., & Eubank, K. (2010). *Survey of Historic Costume*. New York: Fairchild Publications.
2. Mendes, V., & de la Haye, A. (2010). *Fashion Since 1900*. London: Thames & Hudson.
3. Stegemeyer, A. (2009). *Who's Who in Fashion*. London: A&C Black.
4. Jones, S. J. (2005). *Fashion Design*. London: Laurence King Publishing.
5. Fashion Institute of Technology. *Fashion History Timeline*.
6. Victoria and Albert Museum. *Fashion and Textile Collection*.
7. Louis Vuitton. Official website: <https://www.louisvuitton.com>
8. Chanel. Official website: <https://www.chanel.com>
9. Gucci. Official website: <https://www.gucci.com>
10. "Handbag." *Encyclopedia of Fashion*.
11. Fashion and textile design bo'yicha zamonaviy ilmiy maqolalar (internet manbalari).
12. Tikuvchilik texnologiyasi va charm buyumlar ishlab chiqarish bo'yicha o'quv qo'llanmalar.